

1956-04-24

AFSENDER

Johanne Christine Larsen

MODTAGER

Astrid Warberg-Goldschmidt

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Prog:

Da

Dateringsbegrundelse:

Datoen er skrevet øverst s. 1

Generel kommentar:

Elfrida er muligvis en person i den omtalte novelle om de onde øjne. Lille Marie kan have været en pige i huset. Det vides ikke, hvem Esther og Mr. Fowles var.

Vindrosen var et litterært tidsskrift, der blev udgivet i 1954-1973. De første år var Tage Skou-Hansen redaktør med Peter P. Rohde som medredaktør.

Afsendersted:

Lindøgaard

Afsenderinfo (lakstempel, adresse m.m.):

Gårdens navn er skrevet øverst s. 1

Omtalte personer:

Dres -

HC Andersen

Holger Brøndsted

Louise Brønsted

Mogens Graae

Edmund Hillary

Peter Klokke

Ib Marryat Johansen

Peter Rohde

Ellen Sawyer

Janna Schou

Dan Warberg

Lise Warberg Larsen

Martin Warberg Larsen

Arkivplacering:

Kerteminde Egns- og Byhistoriske Arkiv, BB0714

Trykt udgave:

Nej

Proveniens:

Testamentarisk gave til Østfyns

Museer fra Laura Warberg Petersen

DOKUMENTINDHOLD

Johanne/Junge W. Larsen ønsker tillykke med de 75 år og håber, at det nye år bliver mindre ensomt end de forrige. Hun kender fra sit ophold i USA selv til ensomhed.

Johanne vil gerne vide, om Astrids novelle om de onde øjne er baseret på virkelige hændelser og personer.

Peter Klokke bygger på Lindøgaard slæder til Hillarys sydpolsfærd.

Mogens Graae og en englænder, Mr. Fowles, har været på besøg for at se projektet, og der er blevet filmet til TV.

Såningen er overstået, men der mangler vand til græsset.

Johanne er glad for at læse Peter P. Rohde og biologen Brøndsted.

Dan Warberg spurgte engang Johanne, hvad hun har imod kristendommen.

TRANSSKRIFTION

1. Besvaret 29' April.

Kære lille Dis!

Til Lykke! Hvor er det forunderligt, at du om faa Dage gaar ind i dit 75. Aar.

Du er jo for mig stadig "lille" Dis, saadan noget mindreaarigt, og som du bærer din – snart – høje Alder er jo utroligt, baade hvad dit Ydre og Indre angaar. Gid du maa faa en god Fødselsdag med Masser af Post og med godt Samvær med Lugge, Janna og de andre Gæster. Og Aaret Dis! Ja, ingen kender det, men haabe paa, at det bliver godt for dig og for dine, det kan vi da.

Og saa kigger jeg tilbage paa Aaret, der gik og sender dig i Tankerne saa megen Tak for hvad du i det har været for mig; især for dine mange Breve, der altid var Begivenheder for mig; og saa for godt Samvær, der af og til blev os til Del, særlig Dagene hos Elle med al den gode Snak, vi fik.

Hvad du skrev om dine Fremtidsplaner med eventuelt Naboskab med Esther var jo næsten blændende. Tænk om det kunde blive til Virkelighed!

Jeg tænker saa tit paa og er saa ked af al den Ensomhedsfølelse du maa igennem, hvor er det forfærdeligt! Da jeg selv en Gang har oplevet det (i Amerika) forstaar jeg det, saa jeg kan sætte mig ind i, hvordan det maa være; gid det nye Aar maa bringe Forandring paa det Punkt! Tænk om Janna og Ib havde slaaet sig ned i din umiddelbare Nærhed den Gang, de satte Bo; men saadan skulde det altsaa ikke være.

Men lad mig nu ikke fordybe mig for meget i dine Forhold, du vil jo helst høre om mine – jo, lige een Ting: din Novelle om de onde Øjne. Jeg vilde saa gerne vide, om der kun ligger den ene Realitet bag ved, at Sognefogeden fortalte dig, at Sladderer gik, at Andres havde onde Øjne,

og om alt andet i Historien var Digt, eller om der var noget om den "kloge" Mand, der havde udpeget Andres som Ophavsmand til den "gales" Sindssygdом. Hans Eksistens var jo rigtig nok, vi hørte – saa vidt jeg husker – ham gaa nede ved den lille Aa og raabe op. Vil du huske, at fortælle mig lidt om det. Ja, den var gribende – Historien – men jeg savnede alligevel lidt Grebethed hos Forfatteren, og mine Tanker strejfedes H.C. Andersens: Den lille Pige med Svovlstikkerne. Hvor kunde hans Greb i Strengene faa det til at tone og klinge i vore dybeste Hjerterødder. Du vil til dette indvende, at du ikke er H.C. Andersen, og det er jo sandt nok. Elfrida var nok lille Marie i Forklædning – saa hun ikke vilde kunde genkende sig selv. Jeg havde hende paa Kornet, da du skrev om Elfridas manglende Evne til Rengøring.

Vi har, hvad jeg maaske har fortalt dig haft Peter Klokker som paying guest i flere Uger, mens han nede i Vestlængen lavede 7 Slæder til en Sydpolsfærd, ledet af den Hillary, som besteg Mount Everest. Han har været i Fjernsynet med Lindøgaards sydlige Stuehus-Mur som Baggrund! Stik den!! Vi havde en uhyre morsom Aften her. En Englænder, der var fløjet hertil for at maale Peters Slæder i alle Ender og Kanter (Kontrol)

2

og som kaldte vores gamle Pige-kams i Vestlængen for Peter Klokkers Fabrik!! Altsaa denne Englænder spiste efter endt Kontrol til Aften her sammen med en henrivende yngre Mand, Mogens Graa, som har været her et Par Gange før, og som jeg synes saa godt om; han er en kultiveret Mand, og, Dis, hvor er det sjældent at møde saadanne her paa disse Kanter. Var det ikke morsomt, at Englænderen, Mr. Fowles w ["w" indsat over linien] var saa begejstret over den Aften her; Han sagde det flere Gange til Manse. Bibbe var her, saa vi var jo 4, der kunde tale med ham paa hans eget Sprog. Ja, selv Lise, som Bibbe og Manse havde bedt her op for at høre Engelsk fik jeg til at sige en lille Sætning paa Eng. "I have been glad to meet you!" hvad Mr. Fowles var meget fornøjet over. Jeg kæftede op til ham, hvad han kvitterede med at sige: You speak excellent English. Forstaa ham kunde jeg ikke, dels hører jeg ikke godt, og dels talte han London-Slang, men der blev smilet meget mellem os, og Manse var Tolk for mig. - - Peter Klokker havde om Eftermiddagen købt fint Paalæg og Salater ind hos en herlig Mand, der en Gang om Ugen kommer bilende her med mange spiselige Herligheder, saa her vaar en flot "supper" Vil du stadig have Frimærker ??

Onsdag Stort flere Oplevelser har jeg vel ikke at berette om. Saa-Tiden er gaaet godt og ret smertefrit. Slet ingen Daglejer-Udgifter; alle 3 Mandfolk

har hjulpet hverandre. Kornet er forlængst i Jorden og det meste af Roe-Frøet ogsaa, nu mangler vi bare Varme og Regn, navnlig det første. Græsset gror ikke og det er snart katastrofalt. Fordi Vinterfoderet næsten er ædt; Sukkerroe-Affaldet er slut og af Roe er der kun til en lille Uge, saa maa Køerne paa Græs – som ikke er der! Ja, Landmændene har mange Bryderier, som Byfolk ikke aner noget om end sige interesserer sig for. Lindøgaards Forhold er jo ikke enestaaende, men ret almindelige. Den Satans Kulde betyder mere, end at Københavnerne ikke kan fryde sig ved Foraars-Skovture.

Jeg fik i Gaar en herlig Pakke fra den gode Lugge. Hvis hun ikke – inden hun tog ud til dig – har faaet et Par Ord fra mig, vil du saa takke hende saa mange Gange. Mon hun maaske maa læse dette Brev? Bl.a. var det Januar Hæftet af Vindrosen, som jeg har læst om og meget ønsket at faa i Hænde. Jeg er en stor Beundrer af Peter P. Rohdes Pen. Hvor er han en klog Mand, og hvor er han klar som Skribent. Jeg naaede i Aftes et lille Stykke ind i hans "Mellem Øst og Vest". Det sidste jeg læste om var noget om Menneskets Oprør mod det dyriske Element i os; hvad han skrev, var jo rigtig nok, men jeg vilde have formuleret det paa en lidt anden Maade. Det er ikke nu at Mennesket prøver at gøre sig fri af den dyriske Arv. Biologen Brøndsted (jeg husker ikke hans Forbogstaver) akcepterer det kristne Slagord: Arvesynden, som for ham betyder det, vi har efter vore dyriske Forfædre, mens Kristendommen tager det som Arv efter det "Fald" der skete, da Adam spiste Frugten af Kundskabens Træ. Der har staaet en Kamp eller bedre formuleret: der har fundet en Udvikling Sted lige siden det Væsen viste sig paa Skuepladsen, som vi kalder Homo sapiens. Religionerne har vel været de Vaaben, som Menneskeslægten har brugt for at komme videre end Dyrenes Stade, og der synes jeg at

3)

Kristendommen egentlig har svigtet. Dan Warberg sagde en Gang til mig i en Samtale: "Hvad har du egentlig imod Kristendommen", ikke let at besvare med faa Ord, men her er en af Indvendingerne: I Stedet for at understøtte eller i hvert Fald pege paa Menneskets Kamp for at afkaste den dyriske Arv, Arvesynden, har Kristendommen i sin Lære det Dogme, at Mennesket slet ingen Ting er, nej de er ikke bedre end usle Orme, der kryber om paa Jorden og slet ikke kan gøre noget som helst a_f sig selv_, men helt og holdent afhængige af Guds Naade! Efter min ringe Mening burde de sige til Mennesker: I er Guds Skaberværk, hver enkelt en lille Sten i Guds Skabermosaik ["mosaik" indsat over linien] mønster, glem ikke det, og sørg for at Jeres Menneskeliv bliver saa godt, saa skønt, saa ideelt som vel muligt for at bidrage en lille bitte Smule til at Udviklingen i

Mønstret bliver, som Gud vil have det, - Jeg er ikke blind for de Goder,
Kristendommen har bragt Menneskeheden, nemlig Kernen:
Kærlighedsbudskabet, uden den havde vi ikke staaet, hvor vi staar i Dag,
men hvor har den tit fareet vild med sine løjerlige Dogmer, navnlig dem jeg
nu paapegede; det er jo næsten en Fornærmelse mod Skaberen, at man
lader hans ypperste Skabning, Mennesker være paa Linie med en Orm i
Stedet for at pege paa stolte sto ["sto" overstreget] opofrende,
sandhedssøgende Mennesker, som Historien dog fortæller os om, først
og fremmest Jesus af Nazareth – men ham gjorde de jo til en Gud; han
havde paa en Maade været af større Format, hvis de havde ladet ham
være det jeg mener han var: et Menneske, der paa helt underfuld Maade
havde bidraget til at fremme og udvikle Guds Skabte
Posten!
Junge

1. Bernæs 29 April.

Lindøgaard
24-4-1956.

Kære lille Lis!

Fik dykke! Hvor er det forunderligt, at du om
fåa dage går ind i dit 75. Aar! Du er jo for mig
stadig "lille" Lis, saadan noget mindre-aarig, og
som du lærer din - snart - høje Alder er jo utro-
ligt, haardt uvant dit Gode og Indre angaar.
Sist du maa få en god Fødselsdag med Thakke-
af Part og med godt Samvde. Det sigges, fæm-
t de andre Aar! Og Aaret din! Ja, ingen
kender det, men haabe på, at det bliver
godt for dig og for dine, det kan vi da.

Og saa sigges i Følge på Aaret, du gik
og sender dig i Følge saa meget Tak for
hvad du i det har været for mig, især for dine
mange Breve, der altid var Begivenheder for mig
og saa for godt Samvde, du af og til blev og til
del, særlig dagene hos Elle med at den god-
Snak, vi fik.

Hvad du skrev om dine Fremtidsplaner
med eventyrligt Næstskab om Esther var jo
næsten tilfældigt. Tank om det kunde blive
dit Virkelighed! Jeg tænker på dit på og
er såa ked af at den Ansættelse faldt, du
maa igennem, hvor er det forunderligt! Du
er selv en Gang har oplevet det (i Amerika)
forstaar jo det, saa jeg kan sige mig ind i,
hvordan det maa være; giv det mig kan
maa bringe Forandring på det Punkt!
Tank om fæm og I havde staaet sig ned i
din umiddelbare Næst den Gang, de talte
Bo; men saadan skulde det altsaa ikke være.

660714

Men lad mig nu ikke Jordyke mig for
meget i dine Forhold, du vil jo helst høre om
mine - jo lige en Ting: din Novelle om de
orde Gjere. jeg vilde sda gerne vide, om der
kun ligger den ene Realitet bag det, at Borg-
færdens Forbæde dig, at Sladderien gik, at An-
dres hant orde Gjere, & om alt andet i Histori-
en var rigt, eller om der var noget om den
"Klage" Mand, der havde udpeglet Anders som
Opkøbsmand til "den gale" Linds sygdom.
Hans & Kristens var jo rigtig nok, vi tørste-
ret jo huske. han gaa vist ud den lille
& raabe op. Vil du huske, at fortælle mig
det om det. Ja, den var gribeende Historie-
men jo savnede alligevel lidt Grekshed
hos Forfatteren, & mine Tanker strejlede
H. B. Andersens: den lille Tige mit Svendsen-
hvor kunde hans Greb i Pterogene faa det
til at rone & bringe i vor dybeste Hjerte-
den vil til dette indvende, at den er ikke
H. B. Andersen, & det er jo sandt nok.
Elfrida var nok lille Marie i Fortælling-
- saa hun ikke vid. kunne gribe det sig selv.
jeg havde hørt fra Komet, da den skrev
om Elfridas manglende Evne til Rengøring.
Vi har, hvad jeg maake har fortalt
dig haft Peter Klakke som jagt, gæst i flere
Uger, mens han end i Vestlængen søvede
at Slæde til en Sydøstfjord, ledet af den
Hilary, som var Mandt overest. Han har
naut i Fjernsyndet med Lindigaards
sydlige Pterhus. Mær som Baggrund! Hør
den!! Vi havde en uhyre morsom Aften her.
En Englands, der var blevet hertil for at maake
Peters Slæde i alle Ende & Rander (Kontag)

2
 og som kalte vores gamle Pige-kamre:
 Verbløden Jor: Peter Klækens Fabrik!! Altså
 denne Englands spise eller endt Kontras
 til Aften her sammen med en heurivende
 yngre Mand: Mogens Graa, som har været
 her et Par Gange Jor, og som jo synes saa godt
 om, han er en heurivende Mand, og sig, her
 er det sjældent at møde saadanne her
 fra disse Kanter. Var det ikke morsomt,
 at Engländeren, Mr. Fowler var saa be-
 gyndt om den Aften her, han sagde det
 flere Gange til Mause. Bille var her, saa
 vi var jo 4, der kunde tale med ham, fra
 hans eget Sprag. Ja, selv disse, som Bille
 og Mause havde hørt her og Jor at høre
 og engelsk fik jo til at sige en lille Salme
 fra Eng. "I have been glad to meet you!"
 hvad Mr. Fowler var meget fornøjet over.
 Jeg kappede og til ham, hvad han kvitterede
 med at sige: You speak excellent English.
 Forstaa ham kunde jo ikke, dels hørte jo ikke
 godt, og dels talte han London - Slang, men
 der blev smilet meget vellem og, og Mause
 var Tak Jor mig. -- Peter Klækens havde om
 Eftermiddagen købt fint Paalæg og Salater
 ind hos en herlig Mand, der en Gang om
 Ugen kommer hilende her med mange
 spiselige Herligheder, saa her var en flad, supper.

Vil du stadig have Trusler ? ?
 Onsdag Stort flue Oplevelse har jo vist ikke at herette
 om. Jaa-Tiden er gaar godt og ret smertefrit. Stet
 ingen Daglejer. Udgifter, alle 3 Mandfolk har ligesom
 "hænder", Kornet er forbrugt i Jorden og det stude
 at Røe-træet er saa, men mangler vi bare Varme og
 Regn, navnlig det første. Gættet var ikke og det er

180714
Snart katastrofalt, fordi Viinder faderet næsten er
død; Sukkeret-afsalget er Slet og af Røli er der
kun tit en lille Uge, saa maa Kæerne paa Gæds
— som ikke er der! ja, Landmændene har mange
Bryderiet, som Byfæst ikke alene nøget om end
slyr indleverer sig for. Lindøgaards Forhaeld er
jo ikke enestaaende, men ret almindeligt. Den
Sakans Rødder betyde mere, end at Kjøbenhavn-
nerne ikke kan pynte sig med Frøars. Skotske.
Jeg fik i Gaar en liden Pakke fra den gode
Lugg. Hvor tit ikke - inden him sag ud tidlig-
han faaet et Par Ost fra mig, var den saa takke
hende for mange Gange. Men him maa
maa Læse dette Brev? Bl. a. var der ja
Hefet af Vindrosen, som jeg har læst om og
meget ønsket at faa i Haende. Jeg er en stor
Belindret af Peter P. Rahdes Ten. Hvor er han
en betag Maat, og hvor er han klar som tri-
bent. Jeg maa i Aftes et lille Stykke ind
i Læse, mellem Ost og Vest. Det sidste i Læse
om var næst om Menneskets Oprør mod det
dyriske Element i os. Hvad han skrev, var jo
rigtig nok, men jeg vilde have formuleret det
fra en lidt anden Maade. Det er ikke nu
at Mennesket prøver at gøre sig fri af den
dyriske arv. Bialagen Brontsket (i huske sig
hans Forhaendelse) akcepterer det kristne
Slogord: Arvesynden, som jo ham betyder
det, vi har efter vore dyriske Forfædre, mens
Kristendommen siger det som Arv efter det
"Fakt" der skete, da Adam spiste Frugten af
Kændskabens Træ. Der har staaet en Kamp
eller bedre formuleret: der har fundet en Kæmp-
ling Skit lige siden det Vasin viste sig paa
Jordpladsen, som vi kalder Homo sapiens.
Religionerne har vel været de Vaaben, som
Mennesket længe har brugt for at komme
videre end Hyernes Stadel, og der synes jo at

3/ Kristendommen egentlig har sviglet.
Dan Warberg sagde en Gang til mig i en
Samtale: „Hvad har den egentlig imod Krist-
dommen“, ikke let at besvare med faa
ord, men her er en af Indvendingene:
I Thedet for at understøtte eller i hvert
Fald pæge paa Menneskets Klamp for at
afkaste den dyriske Arv, Arvesynden, har
Kristendommen i sin Lære det Bøgne, at
Mennesket slet ~~at~~ ingen Ting er, nej, de
er ikke bedre end visle Orme, de krybher
om paa jorden og slet ikke kan gior noget
som helst af sig selv, men heet og haldt af
af Gudskraft af Gudskraft! Efter min ringe
Menig kunde de sig til Mennesket:
I er Gudskraftens ^{moraliske} hule enkelt en lille
Sten i Gudskraftens ^{moraliske} Mønstre, glem ikke det,
og sig for at jeres Menneskeliv bliver saa
gudt, saa skönt, saa idelt som vel muligt
for at hidrager en lille bitte Smule til at
Udviklingen i Mønstret bliver, som Gud
vi have det. — Jeg er ikke blind for de
Goder, Kristendommen har bragt Mennes-
skheden, nemlig Kernen: Karligheds budskabet,
uden den havde vi ikke staaet, hvor vi
staa i Dag, men hvor har den til fare
vildt med sine løjerlige Bøgne, navnlig den
vi nu pægede, det er jo nasken en Frønde-
melie med Skaberen, at man lader hans
gyperne Skabning, Mennesket udspaa Linie
med en Arm i Thedet for at pæge paa stalle,
at opfrende, sandhedsbøgende Mennesket, som
Historien dog fortæller os om, først og fremmest
Jesus af Nazareth — men ham gior de jo til en
Gud, han havde paa en Maade været af stjerne

660714
Format, hvis de kunde lade ham vide det,
mener han var: et Menneske, der paa heel
underfuld Maade havde bidraget til at
fremme og udvikle det danske

Posten!

Jenny